

San Giovanni da Capestrano in Ungheria

Kapisztrán Szent János és Magyarország

San Giovanni da Capestrano nacque il 24 giugno 1386 a Capestrano, nella regione degli Abruzzi. Il padre era un capitano tedesco mercenario, la madre una nobile capestranese. Era ancora un bambino quando il padre e tre fratelli piccoli furono assassinati nel corso di una guerra fra fazioni. La madre si diede grande cura perché ricevesse un'istruzione, studiò diritto a Perugia e ancora giovane iniziò la sua carriera nel Regno di Napoli. Quando le forze nemiche attaccarono la città di Perugia, dove era capitano del popolo, si adoperò per negoziare ma fu catturato e rinchiuso nella prigione del castello. Qui gli apparve in sogno San Francesco che gli ordinò di abbracciare la sua regola. Dopo la liberazione entrò nell'ordine francescano nel ramo degli osservanti. Anche qui fece carriera, venne eletto ministro regionale e per due volte fu vicario generale. Su incarico del papa fu più volte inquisitore. Girò l'Europa e andò in pellegrinaggio in Terra Santa. Negli ultimi anni della sua vita il grande giurista ecclesiastico (le sue opere furono pubblicate in 18 enormi volumi) e predicatore si occupò sempre più dell'avanzata dell'islamismo e decise di andare in Ungheria. Si preparava già a partire quando Enea Silvio Piccolomini, futuro papa, gli trasmise l'invito dell'imperatore tedesco, cosicché giunse in Ungheria solo qualche anno più tardi. Non visitò solo i paesi dell'Impero, ma anche la Polonia e la Moravia e in Boemia provò a convertire gli Ussiti.

Il 15 maggio 1455 Callisto III indisse una spedizione dei crociati. Giovanni da Capestrano entrò in territorio ungherese a maggio, attraversò il paese predicando e fondando monasteri. Il 14 febbraio 1456 a Buda il cardinale Juan Carvajal gli consegnò il breve nel quale il papa gli affidava l'organizzazione dell'esercito crociato. Nasceva la "Squadra dei tre Giovanni": Giovanni da Capestrano, Giovanni Carvajal e il condottiero ungherese Giovanni Hunyadi.

Le squadre si diressero a Nándorfehérvár. Nel Castello il capitano Mihály Szilágyi sostava con cinquemila uomini mentre l'esercito regolare di Hunyadi consisteva di circa dodicimila uomini; da Capestrano arrivò con pochi soldati ma in combattimento erano già scesi venticinquemila crociati con quattrocento navi e barche.

Kapisztrán Szent János 1386. június 24-én született Capestranóban, az olasz Abruzzo tartományban. Édesapja német zsoldos kapitány, édesanyja capestranói nemes leány. Még egészen kis gyermek, amikor édesapját és három kistestvérét családi háború során meggyilkolják. Édesanyja nagy gonddal taníttatja, jogot végez Perugiában, és egészen fiatalon nagy karriert fut be a Nápolyi Királyság szolgálatában. Amikor ellenséges erők támadják Perugia városát, ahol ő a teljhatalmú városkapitány, tárgyalni indul, de elfogják és várbörtönbe zárják.

Itt jelenik meg álmában Szent Ferenc és közli vele, hogy a továbbiakban az ő rendjében kell szolgálnia. Szabadulása után belép a ferences rend obszerváns ágazatába. Itt is nagy karriert fut be, megválasztják tartományfőnököknek, és két ízben lesz vikárius generális. A pápák megbízásából több ízben is inkvizítor. Bejárja Európát, és elzárándokol a Szentföldre is. Élete utolsó éveiben, a nagy egyházigazgató (műveit 18 hatalmas kötetben adták ki) és hitszónok egyre inkább a muzulmán előretöréssel foglalkozik, és elhatározza, hogy Magyarországra utazik. Már indulásra készül, amikor Enea Silvio Piccolomini, a későbbi pápa, átadja a császár német földre szóló meghívását, így csak néhány év múlva jut el Magyarországra. Bejárja nemcsak a császári országokat, hanem Lengyelor-

szágot, Morvaországot, és Csehországban megpróbálja megtéríteni a huszitákat.

III. Callistus 1455. május 15-én meghirdeti a keresztes hadjáratot. Kapisztrán májusban lép magyar területre. Bejárja az országot, prédikál, kolostorokat alapít. 1456. február 15-én Budán, Juan Carvajal bíboros átadja a brevet, amiben a pápa megbízza Kapisztránt a keresztes had szervezésével. Megalakul a „három Jánosból álló vezérkar”: Kapisztrán János, Carvajal János és a magyar vezér Hunyadi János.

A csapatok Nándorfehérvár felé igyekeznek. A várban Szilágyi Mihály kapitány ötezer emberrel állomásozik, Hunyadi állandó serege körülbelül tizenkétezer fő. Kapisztrán kevés emberrel érkezik, de a hajók ütközeténél, már 25 ezer kereszte és 400 hajója és csónakja van. Giovanni di Tagliocozzo, egyik életrajzírója három győzelemről beszél: az első a török flotta felszámolása volt. Néhány nappal később kiszorították a törököt a városból, de a helyzet nehéz és kockázatos maradt,

Giovanni da Tagliacozzo, uno dei suoi biografi, parla di tre vittorie: la prima fu la liquidazione della flotta turca. Qualche giorno dopo i turchi furono cacciati dalla città, ma la situazione rimaneva difficile e rischiosa per la loro superiorità numerica. Il 21 luglio gli assediati partirono a più ondate alla volta dell'attacco finale, il 22 Hunyadi chiese più volte rinforzi al da Capestrano. Alcuni crociati uscirono dalle mura del castello e presero a scagliare frecce sui turchi. I crociati di da Capestrano si lanciarono all'attacco infammati. Il sultano gli mandò contro la cavalleria, li respinse ma lasciò scoperta l'artiglieria. Hunyadi irruppe allora dal castello con dodicimila uomini, annientò gli artiglieri e con i loro fuochi spazzò via la cavalleria turca. I nemici iniziarono a fuggire...

A Nádorfehérvár gli ungheresi ottennero l'ultima grande vittoria che posticipò di 75 anni l'occupazione del paese.

L'11 agosto Hunyadi morì della peste scoppiata dopo la battaglia, il 23 ottobre la stessa malattia causò la morte di Giovanni da Capestrano. In Ungheria già in vita questi era considerato santo e dopo la morte fece numerosi miracoli. Per diverse ragioni, tuttavia, la canonizzazione ufficiale tardava, Benedetto XIII la proclamò solamente il 4 giugno 1724, ma già prima di allora a ogni guerra contro i turchi tutta l'Europa cristiana chiedeva il suo sostegno. Forse non sorprende che sia stato fatto santo quando anche l'ultimo castello ungherese, quello di Nádorfehérvár, fu liberato.

Sotto l'occupazione turca, che durò 150 anni ci si appellava continuamente a lui il nome da Capestrano si diffondeva e nel circolo dei religiosi esiste ancora oggi un ordine a lui dedicato. Dopo la prima guerra mondiale, su richiesta del cardinale Csernoch, vescovo castrense di Zdravec, Benedetto XV conferì il breve affinché San Giovanni da Capestrano fosse proclamato il Santo Protettore della Milizia della Patria Ungherese. In seguito è stata eretta una sua statua nel castello di Buda, che Giovanni Hofer, l'ultimo grande biografo di da Capestrano, ha così commentato: «Questa ultima statua di da Capestrano deve essere intesa innanzitutto come il simbolo della volontà incrollabile e rigenerante di un popolo umiliato». Durante la seconda guerra mondiale i militari chiamavano il vescovo castrense semplicemente "capestranese". Il 23 ottobre 1956, giorno in cui ricorrevano 500 anni dalla morte di Giovanni da Capestrano, scoppiò la Rivoluzione contro la disfatta in guerra e contro la dura dittatura. La sera precedente nella chiesa parrocchiale della capitale era stato rappresentato l'oratorio Nádorfehérvár 1456 del musicista francescano Tamás Gergely Alajos. A difesa del castello stette il francescano Vazul Végvári. I patrioti fuggiti in occidente nell'anniversario della rivoluzione hanno sempre ricordato San Giovanni da Capestrano. Quelli rifugiatisi in Italia nel decimo anniversario della rivoluzione regalarono ai francescani di Capestrano un bassorilievo in rame battuto dell'artista del '56 József Gudics raffigurante il loro santo nella battaglia di Nádorfehérvár. Durante l'epoca comunista i capestranesi e gli aquilani sono andati due volte in pellegrinaggio in Ungheria e nel 1990 i cappellani militari italiani hanno fatto un viaggio sulle orme del Santo. I rappresentanti dell'Arma della Patria ungherese sono presenti a Capestrano il 23 ottobre di ogni anno a partire dal 1987. Anche universitari e liceali ungheresi vi hanno trascorso dei periodi più o meno lunghi, mentre il I distretto di Budapest, Budavár, è gemellato con il paese abruzzese.

In Ungheria esistono tre chiese intitolate a da Capestrano: la più antica a Tompa, la seconda a Budapest, chiesa parrocchiale e convento dei frati francescani in Via Tövis, e la terza nei pressi di Kiskunmajsa nella zona di Marispuszta. Gergely Pongráz, il leggendario comandante del gruppo combattente Corvin köz, in una scuola in disuso creò un Museo del '56 e di fronte a questo è stata costruita una chiesa dedicata a San Giovanni da Capestrano in ricordo degli eroi deceduti durante la rivoluzione e delle vittime del terrore che ne seguì.

Géza Mihályi

tektintettel a török túlerőre. Július 21-én több hullámban indultak végső rohamra az ostromlók és Hunyadi folyamatosan kérte az erősítéseket Kapisztrántól, 22-én. Néhány kereszties kilépett a várfalak elé és nyilazni kezdett a törökökre. Kapisztrán keresztiesei fellelkesülve támadásra indultak. A szultán bevette ellenük lovasságát, visszazoritotta őket, de fedezetlenül hagyta a tüzéséget.

Ezt látva Hunyadi 12 ezer emberrel kitört a várból, elfoglalta az ágyúkat és tüzükkel elsöpörte a török lovasságot. Az ellenség menekülni kezdett...

Nádorfehérvárnál a magyarok az utolsó nagy győzelmet aratták, ami 75 évvel elhalasztotta az ország megszállását.

Augusztus 11-én Hunyadi meghalt a csata után elterjedt pestisben, október 23-án ugyanez a betegség okozta Kapisztrán halálát. Magyarországon már életében szentként tisztelték, halála után számos csodát tett. Ennek ellenére különböző okokból a hivatalos szentté avatása megkésett, csak XIII. Benedek valósította meg 1724. június 4-én, de már előtte is minden alkalommal, amikor háborút vívtak a törökkel, az egész keresztény Európa az ő támogatását kérte. Talán nem is meglepő, hogy amikor az utolsó magyar vár, Nádorfehérvár is felszabadult, őt is szentté avatták.

A majd 150 évig tartó török megszállás alatt mindig hozzá folyamodtak, elterjedt a Kapisztrán név, és a szerzesetek körében, ma is minden rendben van egy Kapisztrán. Az első világháború után Csernoch bíboros Zdravec tábori püspök kérésére XV. Benedek pápa brevet ad ki arról, hogy Kapisztrán Szent Jánost, mint a Magyar Honvédség védőszentjét tiszteljék. Ezután avatják fel a budai várban a Kapisztrán szobrot, amiről Giovanni Hofer, a legutolsó nagy Kapisztrán életrajz írója a következőket mondja: „Ezt a legutóbbi Kapisztrán szobrot elsősorban úgy kell értelmezni, mint egy megalázott nép megdönthetetlen újjáépítő akarataának szimbólumát”. Jött a második világháború és a honvédek egyszerűen „kapisztránusnak” nevezték a tábori püspököt. A veszített háború, és kemény diktatúra ellen 1956. október 23-án, Kapisztrán János halálának 500. évfordulója napján kirobbant a forradalom. Előző este a belvárosi plébániatemplomban bemutatták Tamás Gergely Alajos ferences zeneszerző Nádorfehérvár 1456 című oratóriumát. A vár védelmének élén Végvári Vazul ferences állt. A nyugatra menekült felkelők a forradalom évfordulóján mindig megemlékeztek Kapisztrán Szent Jánosról is. Az Olaszországban élők a forradalom tizedik évfordulóján átadták a Capestranói ferenceseknek Gudics József 56-os művész kalapált réz domborművét, ami szentünket ábrázolja a nádorfehérvári ütközetben. Még a kommunista világban két olasz zarándoklat járt Magyarországon a capestránóiak és a laquiliaiak. 1990-ben pedig az Olasz Tábori Lelkészek utaztak végig a Szent nyomdokain. A magyar Honvédség képviselői minden október 23-án jelen vannak Capestranóban 1987 óta. Magyar egyetemisták és gimnazisták is töltöttek hosszabb, kevesebb időt Capestranóban. Budapest I. kerülete: Budavár, testvérvárosi kapcsolatban van Capestranóval.

Három Kapisztránról elnevezett templom van Magyarországon, a legrégebbi Tompán, a második Budapesten, a Tövis utcai ferences rendház és plébánia temploma, a harmadik Kiskunmajsa közelében, Marispusztán áll. Pongráz Gergely, a Corvin köz legendás parancsnoka, egy elhagyott iskolában 56-os múzeumot létesített, és ezzel szemben építették fel a forradalom hősi halottainak és az azt követő terror áldozatainak dedikált és Kapisztrán Szent Jánosról elnevezett templomot.

Mihályi Géza

On September 8, at the Social Research Center of the Hungarian Academy of Sciences, there will be an international conference dedicated to St. John of Capestrano, victor in the battle of Nádorfehérvár and Patron Saint of the Hungarian Homeland Militia. As a Franciscan monk, he tirelessly carried out his Apostolic work in all of northern and eastern Europe, particularly in Hungary. In 1456, under the Pope's charge, he preached a crusade against the Turks and gathered tens of thousands of volunteers whom he led into battle at Belgrade in July of that year. After having routed the Turkish army, he died of the plague on October 23, 1456. He was canonized in 1724.